

ECOSISTEMUL ANTREPRENORIAL – PREMIZĂ A DEZVOLTĂRII ECONOMICE A ȚĂRII

Dr., conf. univ., Tatiana BUCOS

*Academia de Studii Economice a Moldovei,
str. Mitropolit G. Bănulescu-Bodoni 61, Chișinău, Republica Moldova,
Tel.: +373 22 22 41 28; web site: www.ase.md*

Abstract

The economic growth and well-being of a country are influenced by various factors, including access to resources and human factor quality, access to technology and innovation capacity, etc. The increasing of the SME rate in the total number of enterprises and their contribution to GDP creation, led researchers to analyze the impact of the entrepreneurial activity of the population to the economic growth. At the same time, the intensity of entrepreneurial activity is determined by a multitude of factors, that being taken together, forming the entrepreneurial ecosystem. Recent studies show that countries with a balanced entrepreneurial ecosystem are characterized by high rates of economic growth.

The purpose of the article is to highlight the impact of the entrepreneurial ecosystem's quality on economic growth in terms of its impact on the intensity of entrepreneurial activity.

Key words: *Entrepreneurship, Entrepreneurial initiative, Entrepreneurial ecosystem, Economic growth, Economic development.*

JEL CLASSIFICATION: O440, O430, O470, M2

Atât cercetătorii, cât și persoanele implicate în elaborarea politicilor economice și a strategiilor de dezvoltare, accentuează, tot mai des, rolul antreprenoriatului în asigurarea creșterii economice a unei țări. Mai mult, termenii de “antreprenoriat” și “antreprenor” adesea sunt asociați cu dezvoltarea economică și bunăstarea națiunilor.

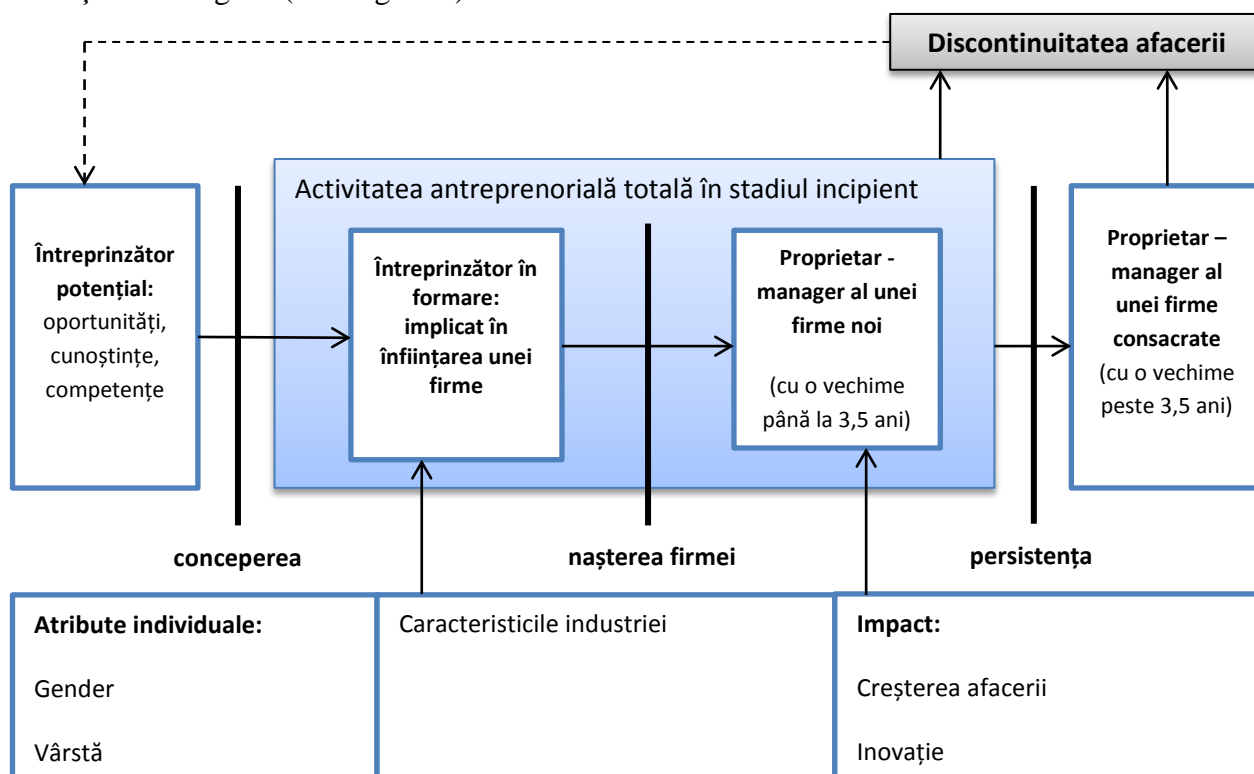
Importanța deosebită acordată antreprenorilor în studiile cu referire la creșterea economică este explicată prin faptul că ei sunt cei care introduc noi tehnologii, promovează noi produse, stimulează descoperirea de noi resurse și mobilizează capitalul. În plus, antreprenorii sunt cei care asigură cu locuri de muncă cea mai mare parte a populației unei țări.

În literatura de specialitate se regăsesc multiple analize empirice axate pe corelarea activității antreprenoriale și creșterea economică. Majoritatea specialiștilor în domeniu formulează concluzii cu referire la impactul antreprenoriatului asupra dezvoltării economice în baza corelării numărului de afaceri nou create cu ponderea forței de muncă angajata de IMM-uri, cu veniturile generate de IMM-urile dintr-o anumită ramură sau chiar cu PIB-ul.

Analize mult mai profunde asupra impactului macroeconomic al antreprenoriatului sunt făcute de consorțiuul internațional Global Entrepreneurship Monitor (GEM). În conceptul GEM, creșterea economică într-o țară este rezultatul atât a capacităților personale ale indivizilor de a identifica și de a profita de oportunitățile antreprenoriale existente, cât și de factorii de mediu care influențează deciziile individului în raport cu antreprenoriatul. Astfel, în studiul realizat de GEM, abordarea impactului antreprenoriatului asupra creșterii economice pornește de la analiza aspectelor demografice (cum ar fi sexul, vârsta, amplasarea geografică); factoriilor psihologici (inclusiv, capacitățile și aspirațiile personale, teama de eșec etc.); și a aspectelor motivaționale ale antreprenorilor (motivarea activității antreprenoriale prin oportunitatea de a face business sau prin necesitatea de ași îmbunătăți nivelul de trai).

Abordarea antreprenoriatului pornind de la atributele personale se explică prin faptul că nu toată lumea este dispusă pentru o activitate antreprenorială, în același timp, o bună parte dintre potențialii antreprenori nu încep nici o dată activitatea antreprenorială, sau în scurt timp după lansarea afacerilor, o abandonează.

Pentru a identifica etapa la care se află noii antreprenori, în studiul GEM, antreprenorii sunt divizați în 4 categorii (vezi figura 1).

Figura 1. Faze ale antreprenoriatului, conform GEM

Sursă: Global Entrepreneurship Monitor, 2017, pag. 17.

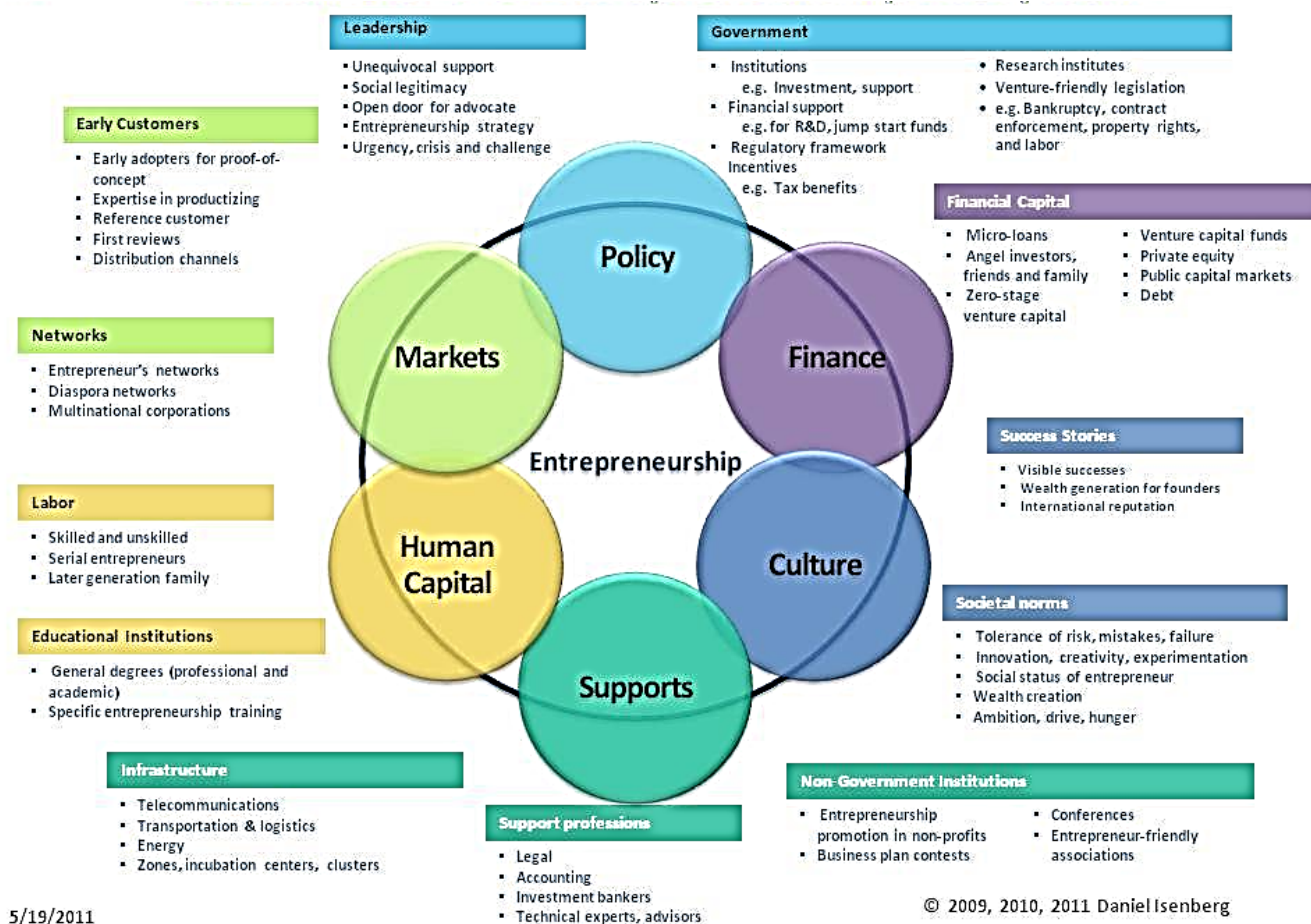
Pentru ca antreprenoriatul să aducă aport real dezvoltării economice a unei țări, este nevoie ca afacerile nou create să devină persistente, să depășească vârsta de 3,5 ani, durată pe parcursul căreia afacerile nou create sunt instabile, fiind amenințate de riscul de discontinuitate. În același timp, atât disponibilitatea populației unei țări de a iniția afaceri, cât și capacitatea de a traversa etapele antreprenoriale prezentate în figura 1 (de la antreprenor potențial până la antreprenor cu o vechime de peste 3,5 ani), depind de multipli factori de mediu, precum, accesul la resurse financiare, politicile guvernamentale, facilitățile fiscale, programele guvernamentale și non-guvernamentale de sprijinire a afacerilor, educația și formarea antreprenorială, accesul firmelor mici la activități de R&D, infrastructura de afaceri precum și normele culturale și sociale. Cu alte cuvinte, intensitatea și persistența activității antreprenoriale sunt subordonate calității ecosistemului antreprenorial, caracteristic țării respective.

În literatura de specialitate pot fi găsite diverse definiții pentru termenul *ecosistemul antreprenorial*, toate dintre acestea rezumându-se la faptul că, acesta cuprinde mediul social și economic care afectează activitatea antreprenorială. De fapt, conceptul de ecosistem antreprenorial scoate în evidență natura colectivă și sistemică a antreprenoriatului. Firmele noi apar și cresc nu doar din motivul că s-au găsit indivizi talentați și cu inițiativă, care le-au creat și le-au dezvoltat. Companiile noi apar și grație faptului că se află într-un mediu sau "ecosistem" format din jucători privați și publici, care susțin și facilitează activitatea antreprenorială. Iar asta înseamnă că pentru a stimula activitatea antreprenorială într-o anumită țară este nevoie de a facilita crearea unui ecosistem favorabil antreprenoriatului.

Atingerea acestui obiectiv este o sarcină extrem de dificilă, din motiv că ecosistemul este constituit din multiple elemente. Ecosistemele antreprenoriale au devenit obiect de cercetare a guvernelor, agențiilor de dezvoltare și a mediului academic. Organizații precum Consiliul pentru Competitivitate din SUA (CoC), Asociația GSM, Organizația pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (OECD), Banca Mondială și Forumul Economic Mondial au elaborat instrumente

complexe pentru evaluarea și urmărirea dezvoltării ecosistemului. În plus, există modele de evaluare a ecosistemelor elaborate de către investitori venture, consultanți în domeniul dezvoltării, universități. Cele mai cunoscute modele de evaluare a ecosistemelor antreprenoriale sunt: 1. Babson Entrepreneurship Ecosystem Project, elaborat de Babson College; 2. Asset Mapping Roadmap - Council on Competitiveness, SUA; 3. Global Entrepreneurship and Development Index - George Mason University; 4. Innovation Rainforest Blueprint - Hwang, V.H.; 5. Six + Six - Koltai and Company; 6. Information and Communication Technology Entrepreneurship - Information and Communication Technology Entrepreneurship; 7. Entrepreneurship Measurement Framework – OECD; 8. Doing Business - World Bank; 9. Entrepreneurship Ecosystem - World Economic Forum.

Fiecare dintre modelele de evaluare a ecosistemului antreprenorial se bazează pe analiza multifactorială. Ca exemplu, modelul elaborat de universitatea Babson, presupune investigarea stării simultane a 13 domenii distincte (vezi figura 2).

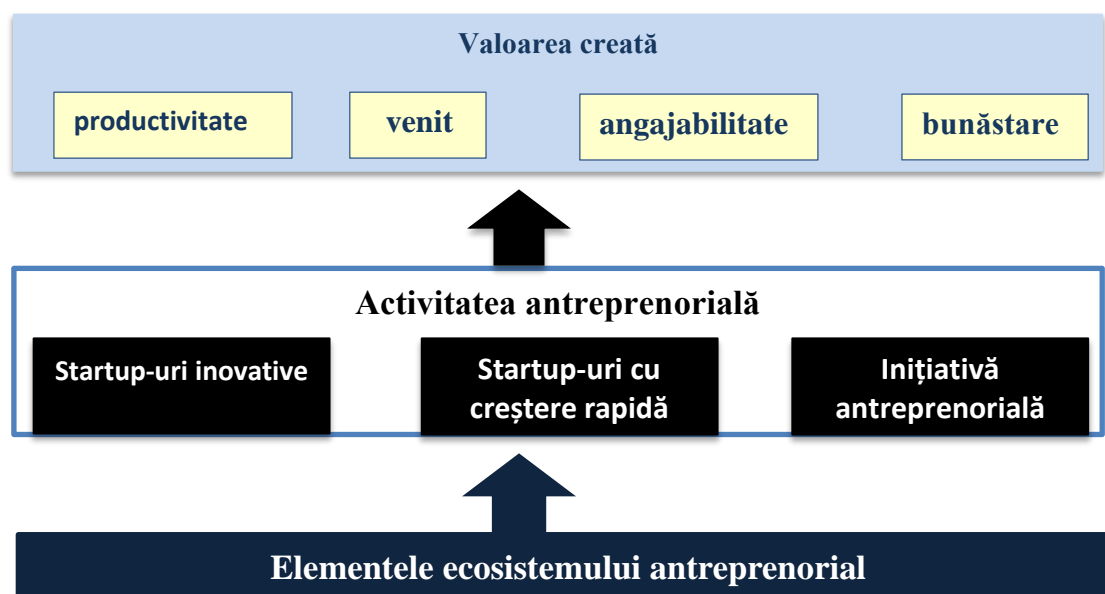

Figura 2. Ecosistemul antreprenorial în abordarea Babson University

Sursă: Introducing the Entrepreneurship Ecosystem: Four Defining Characteristics, Forbes Magazine, May 18, 2011

Conform modelului prezentat în figura 2, în centru ecosistemului se află antreprenorul, care, de fapt, desfășoară activitatea antreprenorială, însă, activitatea acestuia este accelerată sau dimpotrivă, frânată de ecosistem. Fiecare dintre cele treisprezece sfere ce formează ecosistemul, generează factori favorabili sau impedimente pentru antreprenoriat.

Complexitatea problemei constă în faptul că acesta are un caracter rigid, reacționând foarte lent la intențiile factorilor de decizie de a-l optimiza. În același timp, calitatea ecosistemului antreprenorial influențează direct intensitatea activității antreprenoriale, iar indirect bunăstarea societății (vezi figura 3).

Figura 3. Impactul ecosistemului asupra activității antreprenoriale

Din motiv că calitatea ecosistemului diferă de la o țară la alta, sau chiar în diferite regiuni ale aceleiași țări, potențialul de dezvoltare a țărilor și/sau a regiunilor sunt diferite. În același timp, ecosistemul având un caracter rigid, face ca măsurile orientate către stimularea activității antreprenoriale în anumite țări sau regiuni să fie cu impact scăzut, ceea ce determină un impact scăzut al eforturilor depuse de către autorități în vederea asigurării creșterii economice.

CONCLUZII

Creșterea economică a unei țări este dependentă de amploarea activității antreprenoriale, care la rândul său, depinde de calitatea ecosistemului antreprenorial. Ecosistemul antreprenorial cuprinde o arie extinsă de domenii referitoare la viața comunității, ceea ce îl face rigid în raport cu măsurile orientate către optimizarea acestuia. Din acest motiv, elaborarea strategiilor de dezvoltare economică pentru o țară sau regiune trebuie să pornească de la evaluarea ecosistemului antreprenorial și identificarea oportunităților de ameliorarea a acestuia.

BIBLIOGRAFIE

1. Aaltonen A., Factors Shaping Entrepreneurial Ecosystems and the Rise of Entrepreneurship: A View from Top Management Journals. Working paper, Helsinki, 2015.
2. Entrepreneurial Ecosystem Diagnostic Toolkit. Aspen Network of Development Entrepreneurs, 2013.
3. Global Entrepreneurship Monitor, 2016/17,GERA, 2017.
4. Introducing the Entrepreneurship Ecosystem: Four Defining Characteristics, Forbes Magazine, May 18, 2011.
5. Optimising the entrepreneurship ecosystem. Cross Border Virtual Incubator. ERASMUS MULTILATERAL PROJECT, 2013.